

III. H

N e m z e t i
T Á R S A L K O D Ó

1 8 3 5

II-dik Féléesztendő

írták

A Z O L V A S Ó K.

Hetenként kiadta

Az Erdélyi Híradó

S z e r k e z t e t é s e.

ERDÉLYI MUZEUM
KÖNYVTÁRA

K O L O Z S V Á R O N

Nyomtatt. az Erdélyi Híradó intézet betűjével.

1 8 3 5.



F o g l a l a t j a

ezen 2dik felesztendöben előfordült

D a r a b o k n a k.

(betü-rend szerént)

Lapok száma.

Alap-mondások	121 - 124.	411 - 412
Anekdota		208.
Anekdoták		96. 300.
Aphorismák	237 - 238.	285 - 286.
Bassista Bába		14 - 15.
Bellini		267 - 270.
Belliniről még valami		283 - 285.
Beszéllő erőmiv. <small>Cluj / Central University Library Cluj</small>		364.
Bírálat (védellemezés, megtámadás)		33 - 48.
Brahmin réczék Kelet-Indiában		111 - 112.
Byron lord első szerelme		239 - 245.
Canovanak életéből egy vonás		114 - 120.
Czukkor haszna és hatósága		168 - 171.
Doctor Swift		221 - 222.
Dublin		149 - 154.
Egy áprilisi vádlottnak története		207 - 220.
Egyenes Fejedelem		222.
Egy Medve kérelme		234.
Egy szó! a' magyar nyelv mellett		408 - 410.
Egyvelegek		252 - 254.
Elmefuttatás		81 - 85.
Elmés-mondás		64. 80.
El Pastor v. Jaureguy		175 - 180.
Ember esméret		13 - 14.
Emlékező tehetség		4 - 8.
Eskimok' ügyessége		8 - 10.
Értesítés		236.
Eustach szerecsen		65 - 74.
Éjszaki földszark		133 - 140
Farkas barlang		191 - 201

II. Fridrik helyes maga feltalálása	29 - 30.
Furcsa ohajtások	235 - 236..
Gondolatok	233 - 234.
Gondviselés munkálódása	357 - 361.
Göz-szekér gyorsasága	332.
Gyász színek	10 - 11.
Gyógyszer Arzenik ellen	154 - 156.
Házi Oppositio	190.
Historia hasznai	106 - 111.
Holdkorságosról tett tudósítás	159 - 168.
Honigberger	331 - 332.
Igazság át változása	189 - 190.
V. Károly császár klostromban	80.
Két revolutiok össze hasonlítása	201 - 206.
Kiszelef Pál	361 - 364. 365 - 377.
Krétaiak hazugok	128.
Különös fogadás	245 - 246.
Különösségek	95 - 96.
Lud és Farkas	31.
Lucullus vacsorája	30.
Mahummed ügyessége	15 - 16.
Maximák	141 - 142.
Medve réa szedetése	171 - 173.
Megjutalmazott gyermeki szeretet	24 - 29.
Mendizabal	393 - 396.
Ministerek jelenlétéről a' törvény alkotó gyűlésekben	255 - 264.
Mortier Marsal	129 - 133.
Nagy lelkü úr és rabszolgái	173 - 174.
Nápoleon nagy terve	180 - 189.
Nép nyomás	206.
Nő választás	158.
Oltalom kísérők	80.
Orvos-szer Hypochondria ellen	112.
Papi fortély	16.
Páriak	124 - 128.
Persiai oklevél	281 - 283.
Quin gőzhajózása a' Dunán	403 - 408.
Régiék különböző vallásos képzeteik	54 - 64. 74 - 80. 85 - 95.

Lapok száma.

Részezség	228 - 233.
Rodil, Bedoya és Iriarte Generálok	223 - 228.
Rolfinkozás	30.
Scipio és Apius	158.
→ Speculatoria útasítás	235.
* Süket néma nevelő intézete Párizsban	17 - 24.
Suovarow és taktikája	29.
- Szabályok	285 - 300. 301 - 331. 333 - 239. 349-357.
- Székelyekről közlemények	97 - 106. 143 - 148. 271 - 281. 377 - 380. 382 - 393.
Szépnev Északamérikában	248 - 252.
- Szerencsétlen egybe szállalkozás	32.
Szerencsétlenség	156 - 158.
Szóvet igen tartós	236.
Társas élet fejlődése	264 - 267.
Titus Vespasianus	1 - 4.
Trollope és az Északamérikáiak	143 - 144.
Türpillus	32.
Zumalacarreguy / Central University Library Cluj	49 - 53.
Valami egy fél versről	12 - 13.
Weimar	339 - 348.
Vér tanuk	247 - 248.
Vidámság a' veszélyben is	14.
Világítás éjjeli, Szamárkámban	252.
Visio	397 - 403.

Nemzeti Társalkodó

Julius 7dik napján 1835.

Titus Vespasiánus.

Azon vért szomjuzó zsarnokok sora, mely a' hajdani függetlenségéből leszállott, 's köz társaságból császári uralkodás alá jutott római birodalmot korlátban hatalma alatt tartá, néha egy jó fejedelemnek áldást 's a' pölgári köz jóllétet maga után vonó uralkodásával félben szakadni látszott. — E' kevés jók között méltán foglal helyet Titus Vespasiánus, ki Kristus sz. után 40 esztendővel született. A' kegyetlen Nero udvaránál nyervén nevelést, még atyjának Vespasiánusnak éltében, a' bujaság, 's kegyetlenségtől elragadtatva, a' római népnél azon nem kis aggodalmot szülé, hogy ő is talán ama szörnyeteg (Nero) nyomdokait követendi. De midön nevezett atyjának halála után (79 e. Kr. sz. u.) mint egyedüli uralkodó a' thronra lépett volna-fel, szive jóságának kétségtelen jeleitadá: miről éltetovábbi folyama is nyilván bizonyíta, ez által alattvalóinak azon szívből származott egyes dicséretekre adván alkalmat: t. i. hogy ő legyen népei szeretetének tárgya, 's az em-

beri nemnek gyönyörüsége (amor, et deliciae humani generis). Csak hamar uralkodása kezdetén Domitianus rokonának, ki a' fő polczra juthatás vágyától megszedítettve, a' római birodalomban viszongást támasztani szándéklá, szeretet-lehellő szelidséggel megbocsátá követett merészletét. Két személye ellen eskütt patriciusoknak nem csak nagy lelküleg megkegyelmeze, hanem még ezen feyül jótétekekkel is tetézé őket. Azoknak, kik őt közre bocsátott irományokban, és beszédekben sérteni törekedtek, nem nyomoztatott nevek után, hanem ilyesmit látván, vagy hallván, nemes önn érzettel e' képpen nyilatkozott: „Méltatlan vádak engemet nem sérthetnek; ha pedig alaposok azok, akkor kegyetlenség lenne a' polgárokat az igazság kimondásáért üldözni.“ Ellenben a' titkos feladókat, 's rágalmazó vádoskodókat tekinté, 's keményen bünteté, jelszaváúlt tartván: hogy az ilyeknek, kik polgártársaik legdrágább kincsét, becsületjüket marczongolni alattomoson nem utálják, hitelt adni esztelesség volna; ki is irtá ez által sükerrel őket, mivel ezen önn érdekeiket vadászó príbékek látván feladásaikkal kedvet nem nyerhetni a' gyengeség nélküli császár előtt, sőt gyűlöltetni azok által magokat, felhagytak undok, 's minden emberi méltóságot lealacsonyító hivataljok folytatásával. — Fő alapzata volt: „hogy senki királyától elégületlenül ne válljon-meg.“ Ha egy napon valamely jótettel gazdagultan nem térhetett

nyugvó szobájába, a' körölte lévőknek mondani szokta: „Barátim! egy napot elvesztettem.“ — Uralkodása ideje alatt a' híres Herculanium, Pompei, Stabia, 's több más helységek levének egy borzasztó föld ingás martaléki: 's midőn az ennek következésében mutatkozott, már akkor megörökösödni látszó tűz kigőzölgés, és egy ezután nem sokára Rómában támadt mirigy a' polgárok nyomoruságokat tetézné: akkor tűnt-elő e' nemes keblü fejedelemnek az emberiség iránti vonszalma, és szeretete a' legfénylőbb világban. Alattvalóinak köz fájdalomokra igen korán elhunyt Chr. sz. u. 81 évvel. Halottas ágyában e'kép kiálta-fel: „Éltemben semmit nem követtem-el, mi terhelné halálotomat; csupán egy az, mit szememre méltán vehetek:“ de e' tettét elhalgatá. Halála egész Rómát a' legméjebb, 's legfájdalmasb gyással borítá. Ő az Istenek közé számíttatott, 's neve különféle emlékekkel dicsőítetett. Egy ily emlék még ma is látható Rómának hajdoni piacznán, a' mostani *campo vaccino* című helyen. A' háládatos római nép azt a' nemes érzeményű Titusnak emlékéül halála után emelé. A' még ma is olvasható felülírás rajta ez értelmet foglalja magában: „A' Római nép, és tanács az istenesült Titus Vespasianus augustusnak, dicsőült Vespasianus fiának.“ — Ezen még a' jelen időben is mester művet képező emlék Judeának megvétele, 's Jeruzsálemnek

szét dulatát ábrázolja, melyet a' dicsőült Titus Kr. sz. u. a' 70dik évben még konsul korában eszközle. — Ezen egész építmény noha a' jelenben már omladék, mindazáltal a' római építés módnak pompáját, 's e' mester művnek bámúlatos nagyságát állítja-elő.

Igy tiszteltettek-meg a' hajdon korban minden nagyok, 's derekak a' háládatos maradék által; így dicsőíttetnek ma is holtak után az érdemesek: vajha ez ösztönül szolgálhatna: hogy az emberiség jóttevő Titusa soha elne enyészne, hanem minden időkre erényeinek méltó örökösét hagyná maga után! —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Emlékező tehetség.

Az emlékező tehetség kiművelése éppen oly szükséges, mint az értelem kifejtése, 's még is gyakran elmellőzve heverni hagyják ezt sokan, azt képzelvén, hogy ez valami szükség feletti, pedig még a' régiek megmondták, hogy csak anyit tudunk, menyit emlékezetünkben megtartunk. — A' jelen időben midőn a' tudni és esmérni méltó tárgyaknak száma naponként nevedik, az emlékező tehetség tökéletesítése még szükségesebb mint eddig volt, de ezt az értelem kifejlődésének részint megelőzni, részint követni kell, mert a' mit nem értünk, meg nem tartthatjuk, a' mit tökéletesen fel nem fogtunk, annak nyoma is hirtelen elenyész em-

lékezetünkből, értelmünk segít a' képzeteknek könnyű felfogásában, emlékezetünk azoknak megtartásokban 's ugyan azon ön tudással, melyet első benyomásokkal szültek mi bennünk, újabb vissza hozásokban. Az emlékező tehetségnek ezen tulajdonai czélarányos gyakorlás által neveltetnek és tökéletesítettnek. A' mi szemeink elébe tűnik, a' mit értelmünk által lát, azt könnyen felfogja emlékezetünk 's örömet megtartja. Az egyesekről mennyünk által az öszveköttettebb tárgyakra, ha szemléletünk előtt valósággal semmi tárgy nincs, válaszszunk egyet képzetünkben, de ezzel rend, tisztaság, elevenesség, részvét és a' dolog hasznossága legyen öszve kötve, és mi azt, a' mit tanultunk, híven megfogjuk örízni emlékezetünkben 's hosszas időközön keresztül megmentjük a' felejdékenységtől. A' tulajdon neveket, számokat, írjuk fel magunknak, olvassuk-el gyakran azokat, és így megmaradnak emlékezetünkben. A' gondolatokat és képzeteket vizsgáljuk okaik, következőseik vagy hatóságok, viszonyaik, és hasznos voltoknál fogva, és híven megőrzi ezeket emlékezetünk. Hívjuk szántszándékkal gyakorta azon tárgyakat emlékezetünkbe vissza, melyeket láttunk, vagy hallottunk 'sat. fordítsuk figyelmünket önkéntesen azokra a' dolgokra, melyek azon látott vagy hallott tárgyakat körül veszik, környékezik vagy azokkal öszveköttetésben, viszonyban vannak, 's ez által az emlékező tehetség a' tárgyokról formált

képzetek felfogásában, megtartásában és megújításában oly gyakorlottságot és erőt nyer, mely valóban bámulandó. — Az emlékező tehetség mintegy raktára a' gondolatoknak; minden tudományunk, esméretünk üres, minden gondolatunk terméketlen, ha azokból azt, mit emlékezetünkben megtartottunk, belátással kiemelni nem tudjuk. Csak azon gondolat lelkes, melyet esméretek gazdagsága termékenyít, azon tanítás hasznos, melyet példa elevenít, azon beszéd kedves és időtöltő, melynek szerencsés emlékező tehetség áll hatalmában. A' ki emlékező tehetségét még ifjú korában műveli, tökéletesíti és élesíti, 's emlékező tehetségével erős értelem is párosul, az valamint a' tudományokban szerencsésen halad előre, úgy a' közönséges életben is sok hasznost és szépet tud művelni. — Azonban úgy látszik, hogy a' természet némely embereket ki tetszőbb emlékező tehetséggel áldott-meg, mint másokat. Némelyek, hús harmincz szavakat, melyeket előttök elmondanak, megtartanak és azon pillanatban ugyan azon rendel elmondják. Voltak ifjú emberek, kik Virgil *Aeneissét* és Homer *Iliassából* több énekeket könyv nélkül el tudtak mondani. Mások Schiller versezeteit, *Kisfaludi* regéit és szerelmeit alig olvassák-el egyszer és már a' legjobban tudják. Sokan a' templomban hallott egyházi beszédeket egyszerre felfogják és mindjárt éppen oly jó rendel elmondják. Ha ez által, az értelem, mint emberi életünkben legelső

és legszükségesebb tehetség meg nem szorítatik, és az ítélő tehetség finom tapintásában 's erősségében nem szenved, akkor egy ily nagy emlékező tehetség valóban megbecsülhetetlen adomány. *Puis Mirandola* két ezer szókat elő és visszafelé úgy el tudott mondani, hogy azokból csak egyet is el nem hagyott. *Magliabechi*, ki a' tizen nyolczadik század elején élt, keresztül olvasott egy kéziratban lévő munkát, azután ura azt állítván, hogy a' kézirat elveszett, ő legottan elejétől fogva, végig mind elmondotta a' keresztül olvasott munkát. Egy gyermek, ki ez előtt több évekkel *Wetterauban* élt, az egész szt. könyvet könyv nélkül tudta, ő az alatt, míg gyermek társai játszadoztak, a' szt könyvből olvasott és ez által gyakorolta emlékező tehetségét. — A' rendkívül nagy emlékező tehetségű emberek, azt mondja *Kant*, jök ugyan arra, hogy másoknak magok emlékezetekben fenntartott adatokat szolgáltatassanak mintegy kezeik alá, de az ítélő tehetség az adatoknak vagy esméreteknek ily rendkívül nagy terhe alatt rendszerént elnyomatatik. Az esméretek nagy tömege *Saundersonnál* minden ítélő tehetséget elnyomott volt, 's feltette ezért magában, hogy annál mélyebben és élesebben való gondolkozásra szokjon, elméjében mindig egy tizenkét számokból álló kubik gyökeret kivonni. — Nagy szerencse, midőn széles terjedelmű emlékező tehetséggel bír az ember, de még szükségesebb e' mellett az ítélő tehetség, mert kü-

lönben az is elveszti minden becsét; ezen két tehetségek pedig magok kifejelettségekben is megférnek egymás mellett és sok emberekben együtt feltalálhatók. Ezt bizonyítá egy híres genfi philosophus *Bonnet* is, kinek ugyan rendkívüli emlékező tehetsége, de e' mellett igen gyakorlott ítélő tehetsége is volt. Ő egy általa írt könyvnek huszan öt leveleit, és negyvenöt cikkelyeit, híven megtartá emlékezetében, 's más híres és derék férfiak is, szép emlékezet mellett kitetsző ítélő tehetséggel is bírtak. *Hugo Grotius* mindent mit olvasott, megtartott emlékezetében. Egykor bizonyos katonai ezerek mustrálása alkalmával jelen lévén, minden katonáknak neveit kiket felolvastatni hallott, híven el tudta mondani. *Justus Lipsius*, *Tacitus* évkönyveit könyv nélkül el tudta mondani. Értelem, ítélő tehetség, és emlékezet, ezek mind a' tudósoknak mind a' nem iskolai tudósoknak egyaránt elkerülhetetlen szükségeseik. —

Az Eskimok' ügyessége.

Nincs piszkosabb és rútabb nép, mint az északi *Labrador* partjain az *Eskimok*. A' természet ennek a' népnek csak cset-halzsírt és tengeri kutya húst rendelt eledelül, öltözetül pedig csak a' tengeri kutya bőrét adta. Lakjaik csak nyomorult kunyhók, télben pedig földalatti jukak, hová sem nap fény,

sem friss levegő nem hathat,³ Ezen szegény 's a' mint látszik, minden élet örömöktől megfosztatott polus, vagy északi sark körüli emberek még sem oly bárdolatlanok és gyámoltalanok, a' mint az ember eleinte képzelné; hamar fel fogják 's megtanulják a' mivel nemzetek szokásait, fegyvereikkel és kevés műszereikkel pedig oly ügyesen tudnak bánni, hogy e' részben őket egy európai sem utánozhatná. Ez előtt több évekkel egy ily *Eskimo* egykor egy erős szél által könnyű sajkájával a' tenger part mellől a' méj tengerre ötven német mértföldnyire hajtott-bé. A' gondviselés egy Grönlandból jövő angol hajóst erre vezetett, ki a' szegény *Eskimot* felvette hajójára 's magával *Skótzia*ba vitte, míg alkalmatossága leend ötet honjába vissza küldhetni. Ez az *Eskimo* egy tizenkilencz éves fiatal legény volt, és az európai szokásokat nagyon hamar megtanulta. Különösen ügyességét 's rendkívüli gyorsaságát, melyel kicsin sajkáját vezetni és kormányozni tudta, közönségesen mindenek bámulták. Egykor *Leith*től nem messze a' part mellett kicsi sajkájával fogadásból pályát futott egy tizenkét hajós legényekkel elkészült csolnakkal. Az egész város kiállott nézésére, a' kikötőben minden hajók egész az árboczfák tetőjéig rakva valának nézőkkel. Egyszerre jel adaték az elindulásra), de bár mely erőssen és sebessen eveznek is a' hajós legények, nem soká haladhattak az *Eskimo*val egy lineában. Midőn már jó darab-

bal elhaladta volt a' csónakot, egyszerre megállott sajkájával és azt szorosan derekához kötözte, 's midőn a' hajóslegények már éppen béérték volna, hirtelen sajkájával együtt lebutt a' viz alá, és jó nagy darabtávolságra ismét felütötte magát. Mintegy két óráig úzta az *Eskimo* a' tengeren így játékát, 's végre a' nézők közt az ő számára szép summa pénzt gyűjtöttek. Ezután nem sokára egy *Grönlandba* menő hajóval visszatért hazájába, és oly sok féle műszereket, apróságokat és számos öltöző ruhákat vitt-el magával honjába, hogy ez bizonyosan leggazdagabb *Eskimo* az egész országban.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

G y á s z s z i n e k.

Európában közönségesen fekete szinnel gyászolnak, mivel ezen szín a' sötétséget képezi, melyhez a' halál mint az életnek elrontója, hasonló. — *Chinában* a' fejer színt használják gyászra, mivel azt hiszik, hogy az elhunyt az égben, az örök tisztaság hazájában létezik. Egyiptomban a' sárga szín a' gyász szín, mivel a' virágok és falevelek midőn elmulnak, e' színt öltözik magokra. Ethiopiában a' barna szín jelenti a' gyászt, mivel a' földnek is ez a' színe, melyből származunk és a' melybe újra visszatérünk. — Törökország némely részeiben a' kék színt használják gyászra, mivel az égnek is, hova az elhunytak át költöznek, ily színe van, másré-

szeiben pedig a' piros és viola színt, mivel ezen két színek a' fekete és kék szín elegyítéséből származnak, melyek közül az első fájdalmat, a' más pedig reményt jelent. — Ezekből kitetszik, hogy a' gyász nincs valamely különös színhez kötve, 's hogy a' belső érzés, nem az öltözet és ennek színe teszi az igazi gyászt és hogy akarmely színt is rendre lehet gyász szín helyett használni.

Pope, és egy katona-tiszt.

A' híres angol Poëta, és tudós, — Pope, a' mint tudva van, igen kisdud, görbe és pupos ember volt. — Egy bizonyos napon más sok szép elméssel és lelkekkel együtt egy kávé házban vala, a' hová rendszerént öszve szoktak volt gyűlni a' végre, hogy magokat holmi kedvencz tárgyaikkal mulassák. — Ekkor éppen egy görög poëta-héli hely forgott fenn időtöltő tárgyúl, melynek mindazonáltal mindnyájon, annyi tudós urak, minden elmetörések ellenire is, igaz értelmét nem tudták venni, és így fennakadtak rajta. — Egy katona tiszt, a' ki közel ült hozzájuk (tudva van, hogy a' műveltebb rang, és állapotbéli angolok a' görög és római írókban töbnyire igen jártasok) és ezen tudósoknak szorultságát látá, engedelmet kére arra, hogy pillanthasson belé a' fennforgó könyvbe. — Adjátok oda annak az úrnak, kiálta Pope csúfolkodó hangon. — De

a' tiszt meg nem ütödvén, olvasá csendesen és fontolólág — gondolkozván egy keveset, így szólla: Lássák az urak! itt nincs egyéb hiba, hanem csak egy kérdő jel (nota interrogandi). Egésszítsük-ki ezt, 's legottan a' hely tiszta és érthető. — Valóban igaza is volt. — De a' hiú Pope igen felbosszankodott, hogy egy olyan ember, a' ki ilyen czéhbéli tudósokhoz nem tartozik, mérészelte az országnak leghiresebb tudóssait közbhelyen értesíteni vagy útba igazítani, melyért igen rossz launében, és megsavanyodva így szollott hozzá: Kérem szívesen az urat: légyen olyan jó, mondja-meg tehát nekem, milyen valóban a' kérdő jel? — Úgy é? felele a' katona igen szárazon és mosolyogva: az nem egyéb, hanem egy olyan kicsi, horgas és pupos valami, mint az, a' ki ezt kérdi. — Ezzel vevé kalapját, köszönté a' többi bámuló urakat igen barátságoson 's elébb állott. — K, J,

Valami ezen fél versről:

— — — *nonumque prematur in annum.*

Igen esmeretes és nevezetes ama szabály, melyet Horatius, a' költő mesterségről könyvében, a' maga ideje 's következő századbeli költőknek 's kivált a' kontárkodóknak adott, a' midőn igen szívesen tanácsolja nekik, hogy elméjük munkáit, csak kilencz esztendő mulva adják-ki világ eleibe. — De hogy mind azolta mely kevéssé tartatott-meg ez

a' szabály: tanítja akármely népnek literaturai története. És hogy különösen most semmi figyelem arra nem fordítatik: bizonyítja a' sok szomorú és vig játékoknak, románoknak, költői szüleményeknek, 's több e' féléknek számtalansága, melyek esztendőnként áradás módjára lepik-el a' régibb literaturát, vagy legalább fenyegetik azt egészen elborítottani. — Az ilyen egynapu legyeknek atyai (mert csak az olyan ephemeris természetményekről van szó) jól cselekesznek legalább, ha az elmés és furtsa *Lichtenbergre* hivatkoznak, a' ki Horátiusnak ezen reguláját így igyekezett megerőltíteni, és czáfolni: Nem látom által, hogy ha az író csak 9 vagy 10 hónapig feküdt az anyja méhében — az ő munkájának miért kelljen 9 esztendeig a' pulpituson (könyv támasz) fekünni? valyon a' gondolatok jobbakká lesznek-é, ha sokáig porban hevernek? — Ennél együgyűbbet semmit nem tudok gondolni!! — — —

K. J.

Ember-esméret.

Egy *Davie Roche* nevű angol kapitány egykor Londonban egy vendég fogadóban lévén, billiárdot játszott *Williamsen* nevű Májorral. Midőn ez utolsó észre vette, hogy sok más jelenlévőknek is kedvek lett volna egy néhány partie billiárdot játszodni, így szolla Roche kapitányhoz: Barátom! igen tüzesen játszol, mintha a' billiárdot kibérlel-

ted volna. Jónak gondolnám, hogy hagyjuk már félben, 's ezen többi uraknak adjunk helyet. —

Mi? — ezen uraknak? — felele Roche, ilyen uraknak! Hiszem a' Májor uran, és rajtam kívül, 's még egy pár másan kívül, én nem látok itt egyebet, hanem ringyrongy gazembereket. — A' két játszó folytatá tehát tovább is a' játékot, a' nélkül, hogy a' jelen voltak közül egy is ilyen becsmérést egy szót is ejtett volna.

Midőn eltávoztak, így szolla a' Májor Rochénak: — Az Istenért! hogy mertél olyan sértő kitételrel élni. — Semmin sem csudálkozom inkább, mint azon, hogy egy is a' házban azt rossz neven nem vette, 's veszekedésre nem gerjedett. — Oh! felele Roche, én arról előre bizonyos voltam. — Esmérni kell az embereket. Mind azon hitván emberek között egy sem volt, a' ki magát azon kettő vagy is egy pár közzé ne számlálta volna, a' kikre nézve kivételt tettem, 's így a' becsületes nevet mindenik magára gondolta. —

K. J.

B a s s i s t a B á b a.

Bendeler Salamon oly dörgő bassus hangal birt, hogy *Angol* és *Olaszországot* bámulásba ejtette erős méj hangjával. *Londonban* egy 50 muzsika szeres orchestrumot, és *Sz. Pál* templomában az orgona hangját

elnyomta erős énekével. *Danczigban* egykor énekelvén orgona mellett, egy tanácsnoknak várandós neje, annyira, megijedt dörgő hangjától a' bassistának; hogy azonnal elszülte gyermekét, de szerencsésen. — A' tanácsnok annyira megörvendett ezen szerencsés történetnek, hogy elfelejtkezvén köszvényéről, tüstént keresztelőbe hiyatta *Bendeler Salamont*; tángyérja alá 50 aranyokat rejtett, 's hálával köszönte-meg néki véletlen, de szerencsés bábaságát. —

Mahummed ügyessége.

Arabia hatalmas profétájának tudományát mi előtt bévették volna a' *Koreischiták*, gyakori ellenvetésekkel gyötrötték őt. „Te magad hirdeted, mondának egykor neki, hogy a' *Moses* által megcsapott kősziklából 12 források fakadtak. Te magad beszéled, hogy a' *Mária* fija halottakat támasztott; ha tehát *Mosesnél* és *Jésusnál* nagyobb proféta vagy és az Istennek igaz barátja, 's mennyei követe: csinálj te is csudákat, változtasd a' *Sáfa* hegyét arannyá 's azonnal hiszünk néked 's tudományodat követendjük. — *Mahummed* hogy a' cselből tekintete kisebbülése, 's tudományának veszedelmeztetése nélkül kiszabadulhasson, tette *Gábor* angyallal ez iránti tanácskozását, elmenvén előllök. Kis idő múlva előjövén, így szóllítá-meg őket: „Én, kívánságotokatj közlöttem *Gábor* angyallal, ki azt izeni néktek, hogy ha az ál-

talam teendő csudának mindnyájon hinni fogtok, úgy az telyesítettni fog. De ha a' csuda tétel után csak egy is kételkedni fog az én mennyei követségemben, tüstént egész nemzetségek ki fog vágattatni. — Ennek hallására a' csudát ohajtó *Koreischiták* kételkedvén, hogy valyon hiendnek e' mindnyájan a' csuda után is a' profétában, inkább megegyeztek abban, hogy a' *Sáfa* hegye előbbi állapotjában maradjon, mintsem egy vagy kettőnek hitelenségéért az egész nemzetség kivágattasson. —

P a p i f o r t é l y.

Zeno császár, a' *Konstántziniápolyi* pátriárchának *Acaciusnak* halála után, Isten által megnevezett személyt kívánván tenni-bé a' pátriárchai székbe, egy bépecsételt fejer papirozt tett az oltárra 489ben; arra kérvén az Istent, hogy iratná-bé abba egy angyal által annak a' férjfiának a' nevét, kit a' pátriárchaságra rendelt. Egy *Flavítás* vagy *Fravitás* nevü pap ezt megtudván, a' templom őrzésére bizott Eunuchust pénzel megvesztegeté, 's tőle a' levelet elkérvén, abba saját nevét béírá, 's így magának elnyeré a' fő papi hivatalt. Kivilágosodott ugyan az ő fortélyá későbbben; de csak halála után, midőn büntetni már nem leheté őtet.